

Рішенням Конференції єпископату України від 14 листопада 2014 року, починаючи з 1 березня 2015 року запроваджуються такі принципи стосовно **безпосереднього приготування і практики заручин:**

БЕЗПОСЕРЕДНЄ ПРИГОТУВАННЯ

1. «Безпосереднє приготування до звершення Таїнства Подружжя має відбуватися протягом тих місяців і тижнів, які передують весіллю, аби таким чином надати нового значення, нового сенсу й нової форми т. зв. дошлюбного іспиту, якого вимагає канонічне право. **Необхідність такого приготування існує завжди і в кожному випадку**, і воно особливо потрібне тоді, коли йдеться про наречених, які проявляють нерозуміння і зазнають труднощів у доктрині й практиці християнського життя. До списку того, що на цьому, аналогічному до катехуменату, шляху віри потрібно переказати, мають увійти поглиблене пізнання таємниці Христа і Церкви, значення благодаті й відповідальності християнського подружжя, а також приготування до того, щоб узяти дієву та свідому участь у літургійному обряді заручин» (ФС 66).

2. Аби це завдання можна було виконати спокійно і сумлінно, кандидати до подружжя **обов'язково мають зголоситися до парафіяльної канцелярії за шість місяців до шлюбу**, щоб розважливо і неквапно підійти до безпосереднього приготування до свого шлюбу і вирішити всі формальності. Під час першої зустрічі з нареченими у канцелярії душпастир не повинен обмежуватися питаннями, пов'язаними з заповненням дошлюбного протоколу; він повинен провести з ними душпастирську розмову, аби зорієнтуватися у рівні їхнього релігійного життя, заради того, щоби правильно керувати їхнім приготуванням до шлюбу. Душпастир має довести до свідомості наречених, що оголошення заповіді про їхній шлюб буде можливим тільки після того, як вони пройдуть відповідне приготування, або щонайменше після його початку.

3. Нареченим **обов'язково** слід забезпечити як мінімум скорочений курс катехези (10-15 зустрічей). Найкраще, аби він був пережитий у групі інших, які готуються до шлюбу. Також це може відбутися так, як воно часто практикується в Україні: у формі особистих зустрічей і розмов із душпастирем. На завершення такого приготування потрібно провести розмову-перевірку: чи належно кандидати підготовлені до того, щоб укласти сакраментальний подружній зв'язок дійсним і законним чином.

4. Душпастирі **зобов'язані**, оголошуючи заповіді шлюбу або **щонайменше раз на місяць** під час парафіяльних оголошень, **інформувати** парафіян, що ті, хто прагне укласти подружній зв'язок, **мають обов'язок зголоситися до настоятеля за шість місяців до планованої дати шлюбу**.

5. У тому разі, коли якась пара зголоситься у пізніший термін, потрібно їх **насамперед попросити про зміну дати шлюбу**. Якщо існують **об'єктивні та обґрунтовані** перешкоди, можна прийняти вже усталену ними дату шлюбу. Душпастир **зобов'язаний провести відповідне приготування** за коротший час.

6. Коли зголошуються пари **похилого віку**, то **душпастир вирішує**, наскільки обов'язковим і можливим буде проведення дошлюбної підготовки. Нехай він завжди старається переказати катехезу стосовно значення, краси та цінності католицького сакраментального зв'язку.

7. Рекомендується проводити дошлюбні катехези у рамках **спільних молитовних днів (днів зосередження)** для наречених, і протягом цих днів обговорювати перелічені вище теми. Учасники матимуть спільні Святі Меси, молитви та дискусії під керівництвом священика, досвідченої подружньої пари та інших свідків віри й фахівців. Душпастирям рекомендується організовувати такі вікенди й молитовні дні для кількох чи кільканадцяти парафій, у рамках деканату чи дієцезії. Такі молитовні дні можна влаштувати, наприклад, у дні, вільні від праці, та в місці, яке для цього годиться.

8. Корисним буде зобов'язати наречених відбутися розмови-катехези у парафіяльній чи деканальній Порадні сімейного життя, якщо вона є, або з визначеною світською особою (мирянином), **людиною належно підготовленою, яка має повноваження від церковної влади**, найкраще такою, яка у власній родині практикує церковне вчення. Треба звернути пильну увагу, щоб обговорення теми людської статевої чистоти було викладене **так, як цього насправді навчає Церква**. Так звані природні методи розпізнавання плідності (ПМРП) не можуть бути представлені як звичайний спосіб переживання інтимної близькості у подружжі, або тим більше як альтернативна католицька контрацепція. ПМРП можна використовувати на постійних засадах тільки у виняткових ситуаціях. Окрім того, їх використовують за наявності серйозних причин, але завжди з відкритістю на життя і зі смиренням щодо Божого Провидіння (HV 7; 10; 15).

ЗРУЧИНИ

1. Заручини мають дуже багату історію. В момент виникнення Церкви вони вже мали юридично випрацьовану форму. **Церква прийняла її з пастирських причин.** У певні часи заручини відігравали дуже серйозну роль, однак із часом — чи то через те, що їм надавали надмірне юридичне значення, чи з огляду на дуже велику легкість розірвання, чи, зрештою, в останньому періоді через панування в Україні безбожної системи — в деяких середовищах вони виявилися повністю забутими.

2. **Причину багатьох нещасливих подружжів становлять великий поспіх і легковажність** при укладанні шлюбу, що тягне за собою незчисленні наслідки. В підставі незрілого рішення одружитися лежить чимало причин, а серед них і брак достатнього знання молодими одне одного до шлюбу, сильна просоченість суспільства ментальністю розлучень, часто приховувані й затушовувані перед другою стороною психічні аномалії, які пізніше проявляються, викликаючи конфлікти і звинувачення співподруга у свідомій злій волі, у затаєних до шлюбу поганих звичках і глибоких вадах.

3. У цій ситуації Конференція єпископату України, виходячи з повноважень, викладених у кан. 1062, § 1, прагне відновити практику, згідно з якою шлюбіві передують заручини. **Пастирі Церкви в Україні заохочують запроваджувати практику річного періоду заручин.** Такий період тривання заручин *не становить необхідної умови* для укладення подружнього зв'язку, але визначений як *душпастирська рада*, що вказує на важливість заручин і оптимальний час їх тривання.

4. Обидві найближчі родини, наскільки це можливо — батьки, брати і сестри, старше покоління — повинні зустрітися на скромній сімейній урочистості. Належно підготовлена і пережита урочистість полегшить встановлення тісніших контактів обом родинам. При укладенні заручин у сімейному колі можна побачити **цінність «домашньої Церкви»**; цим підкреслюється типова та відповідальна роль батьків і членів сім'ї у процесі постановня нового зв'язку, а також підвищується гідність спадку, що його кожен виносить із батьківського дому.

5. Батьки обох сторін (а в разі їх відсутності — опікуни від родини, наприклад, дідусі або хтось із родичів батьків, теоретично також старший брат або сестра) уповноважені дісцезіальним єпископом (пор. кан. 1168) благословляти обручки, якими заручені потім обмінюються, тим самим заявляючи, що **віднині вони вважаються зарученими** і мають намір найближчим часом одружитися, якщо завдяки взаємному пізнанню дійдуть переконання, що зможуть створити допасоване і згідне подружжя.

6. Заручини можуть відбутися також і **в іншій формі**, однак важливо, щоб вони мали привселюдний характер (сімейний, спільнотний), виражали намір укласти шлюб і мали стосунок до Бога завдяки благословенню та молитві. Також обряд може бути проведений духовною особою, **проте не допускаючи переплутання заручин і шлюбу**. Можна використати пропозиції, вміщені в Обрядах подружжя, або в Літургійній агенді, с. 422.

7. Мета заручин — **краще взаємне пізнання заручених**. Ідеться головню про взаємне пізнання характерів, достоїнств і вмінь, а також можливих спадкових обтяжень, психічних аномалій, що починають проявлятися, або навіть прихованих хворобливих звичок, наприклад, пияцтва, наркоманії абощо.

Окрім безумовної позиції захисту свободи, яка необхідна для самого укладення подружжя, заручини мають глибокий душпастирський та особистий сенс. А саме: наречені, даючи одне одному взаємну обіцянку укласти подружжя, певний час можуть одне одного краще пізнавати, почуваючись морально обмеженими сказаним словом, яке зобов'язує кожного з них бути вірними одне одному і не дозволяє мати вільних контактів із третіми особами.

8. Впроваджуючи та заохочуючи переживати заручини, потрібно виразно підкреслювати, що заручини **не дають права жити разом**, навіть навпаки: вони становлять період, який необхідно пережити **у чистоті**. Цей період дошлюбної чистоти становить фундамент майбутнього доброго подружнього співжиття. Про це слід говорити **також і батькам заручених**.

9. Отже, заручини — це **угода, яка має особливу природу**, тобто угода, обумовлена благополучним результатом взаємного, кращого пізнання, необхідного для зрілого рішення. Тому з угоди про заручини не може виникнути права у точному сенсі цього слова, безумовного вимагання укласти шлюбний зв'язок; натомість можливим стає розслідування певних відшкодувань внаслідок зазнаних втрат, що постали через намір укласти подружжя.

10. **Душпастирі зобов'язані** у катехезах, конференціях, проповідях та індивідуальних розмовах заохочувати, пояснювати і **впроваджувати практику заручин**. Це пов'язано з тим, що достатній період заручин, поєднаний із серйозним приготуванням до подружжя, може виразно допомогти зарученим ухвалити зріле рішення стосовно цілого їхнього життя.

Львів, 2 березня 2015
№ 11 / 2015

+Мечислав Мокшицький
Львівський римсько-католицький Митрополит
Голова Конференції Римсько-Католицьких Єпископів України